

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра педагогіки та методики навчання іноземних мов

**Курсова робота з методики навчання англійської мови на тему:
«Формування лінгвосоціокультурної компетентності учнів 6 класу
в процесі навчання читання англійською мовою»**

студентки групи **СОа 16-19**
педагогічного факультету романо-германської та
української філології освітньої програми
«Іноземні мови та літератури, методика
навчання іноземних мов і зарубіжної літератури
(англійська мова і друга західноєвропейська
мова)» за спеціальністю 014 Середня освіта
Гурин Анастасії Валентинівни

Члени комісії:

_____ Борецька Г. Е.
(підпис)
_____ Кузьменко Ю. В.
(підпис)
_____ Устименко О. М.
(підпис)

Науковий керівник:

канд. пед. н., доц. Устименко О. М.

Національні шкала _____
Кількість балів _____
Оцінка ЄКТС _____

Київ–2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЛІНГВОСОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ І КОМПЕТЕНТНОСТІ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ЧИТАННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ УЧНІВ 6 КЛАСУ.....	7
1.1 Цілі і зміст формування лінгвосоціокультурної компетентності і компетентності в англомовному читанні учнів 6 класу.....	7
1.2 Етапи інтегрованого формування лінгвосоціокультурної компетентності і компетентності в англомовному читанні.....	15
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ІНТЕГРОВАНОГО ФОРМУВАННЯ ЛІНГВОСОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ І КОМПЕТЕНТНОСТІ В ЧИТАННІ УЧНІВ 6 КЛАСУ.....	19
2.1 Вивчення досвіду формування лінгвосоціокультурної компетентності в процесі навчання читання англійською мовою учнів 6 класу школи № 85 м. Києва.....	19
2.2 Фрагменти уроків з формування лінгвосоціокультурної компетентності в процесі навчання читання англійською мовою учнів 6 класу.....	29
ВИСНОВКИ.....	51
РЕЗЮМЕ.....	52
ABSTRACT.....	53
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	54

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ІМ – іноземна мова

ЛСК – лінгвосоціокультурна компетентність

НМК – навчально-методичний комплекс

КЧ – компетентність у читанні

ЛО – лексична одиниця

ВСТУП

У сучасних умовах життя, головне завдання вчителя іноземної мови (ІМ) – підготувати учнів до майбутньої комунікації з представниками іншомовного середовища. Оскільки культура та мова тісно взаємопов'язані, вважаємо доцільним розглядати важливість інтегрованого формування лінгвосціокультурної компетентності (ЛСК) учнів. Тим не менше, в сучасному суспільстві існує багато стереотипів щодо культури, поведінки, цінностей, традицій чи стилю життя представників іншомовної країни. Отже, на уроках ІМ важливо навчити учнів відрізняти стереотипи від дійсності та брати участь в міжкультурному діалозі.

Актуальність курсової роботи: на сьогодні проблема формування ЛСК є дуже актуальною. Це пояснюється тим, що кожна мова являє собою власну історію, традиції, цінності тощо. Саме тому важливо навчати ІМ, враховуючи соціокультурний, соціолінгвістичний та соціальний аспект задля формування важливих вмінь побудови комунікації та уникнення проблем під час міжкультурного спілкування. Оскільки ЛСК формується у єдності з усіма мовними та мовленнєвими компетентностями, а компетентність у читанні (КЧ) є однією з мовленнєвих компетентностей, ми вважаємо актуальним питання інтегрованого формування ЛСК та англійської КЧ. Крім того, формування КЧ передбачає розвиток умінь читання текстів різних стилів та жанрів, зокрема автентичних текстів, які є джерелом соціокультурної інформації.

Питанням формування ЛСК займалися і продовжують займатися багато педагогів та науковців з-поміж них: Єлізарова Г. В, Сафонова В. В, Бориско Н. В, Калініна Л. В, Сисоєв П. В, Байрам М, Тер-Мінасова С. Г, Осадча Н. В, Гальскова Н. Д, Верещагін Є. М, Гез Н. І, Коломійчук І. М, Скляренко Н. В, Конишева А. В, Вільямс Р, Трен Т, Донг Т. М, Бірюк О. В, Костомаров В. Г, Бориско Н. Ф.

Але проблема навчання учнів ІМ і культури країн, мова яких вивчається, зокрема формування ЛСК в процесі навчання читання англійською мовою наразі залишається актуальною.

Отже, **об'єктом дослідження** є процес формування ЛСК під час навчання читання англійською мовою учнів основної школи.

Предмет дослідження – методика формування ЛСК в процесі навчання читання англійською мовою учнів 6 класу.

Мета дослідження – дослідити методику формування в учнів 6 класу ЛСК під час навчання англомовного читання.

Відповідно до мети визначено такі **завдання**:

- 1) визначити цілі та зміст формування ЛСК і компетентності в англомовному читанні учнів 6 класу;
- 2) охарактеризувати етапи інтегрованого формування ЛСК і компетентності в англомовному читанні;
- 3) описати вимоги та критерії щодо відбору текстів для формування ЛСК у процесі навчання читання англійською мовою учнів 6 класу;
- 4) проаналізувати автентичний навчально-методичний комплекс (НМК) для 6 класу, щодо характеру текстів і вправ для навчання читання і формування ЛСК;
- 5) провести спостереження на уроках англійської мови в 6 класах школи № 85 м. Києва з метою вивчення педагогічного досвіду інтегрованого формування ЛСК та англомовної КЧ;
- 6) відібрати тексти і на їх основі розробити фрагменти уроків з формування ЛСК в процесі навчання читання англійською мовою учнів 6 класу;
- 7) здійснити пробне навчання.

Використано такі методи дослідження:

- 1) ознайомлення з навчальною програмою з іноземних мов для 6 класу та

матеріалами Державного стандарту базової середньої освіти 2020 року;

2) відбір та вивчення наукової та навчальної літератури з проблематики дослідження;

3) аналіз автентичного НМК для 6 класу щодо інтегрованого формування ЛСК та англомовної КЧ;

4) спостереження на уроках за процесом формування ЛСК під час навчання англомовного читання учнів 6 класів школи з поглибленим вивченням англійської мови № 85 м. Києва;

5) пробне навчання з метою вивчення ефективності розроблених фрагментів на основі відібраних навчальних матеріалів для інтегрованого формування ЛСК та англомовної КЧ учнів 6 класу.

Наукова новизна дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні доцільності формування ЛСК під час навчання читання та уточненні цілей і змісту інтегрованого формування в учнів 6 класу ЛСК та англомовної КЧ.

Практичну цінність курсової роботи відображено в розробці фрагментів уроків з інтегрованого формування в учнів 6 класу ЛСК та англомовної КЧ.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЛІНГВОСОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ І КОМПЕТЕНТНОСТІ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ЧИТАННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ УЧНІВ 6 КЛАСУ

1.1. Цілі і зміст формування лінгвосоціокультурної компетентності і компетентності в англомовному читанні учнів 6 класу

У сучасному полікультурному світі знання ІМ є важливим елементом, який впливає на подальшу якість життя та вміння взаємодіяти з представниками іншомовного середовища. С. Г. Тер-Мінасова зазначає, що якісна комунікація представників різних мовних та культурних середовищ повинна забезпечуватися не тільки подоланням мовного бар'єру, а й подоланням культурного бар'єру [15, с. 8 – 10].

Основним завданням навчання ІМ є формування здатності та готовності учнів до міжкультурного діалогу, формування комунікативної компетентності (з усіма мовними та мовленнєвими компетентностями) і розуміння відмінностей, які існують в соціальному і культурному іншомовному середовищі. Крім того, готовність до міжкультурного діалогу дає можливість співпраці та саморозвитку, сприяє вихованню толерантності та поважливого ставлення до людей іншої національності [20, с. 17]. За словами Верещагіна Е. М та В. Г Костомарова – викладання ІМ це, в першу чергу, створення ресурсу з відомостями про національну культуру народу виучуваної мови. [3, с. 224].

За методикою навчання іноземних мов і культур, мова розглядається як засіб спілкування, який є продуктом культурного надбання. Культура розглядається як мета навчання, яка реалізується завдяки вивченню мови [10, с. 77]. Отже, навчання ІМ

повинно відбуватися через вивчення культурних та соціальних особливостей країни, розвіяння стереотипів. Це зумовлено тим, що культурний аспект відображає всі властивості мови, допомагає учням зрозуміти цілісну картину життя в іноземній країні та уникнути непорозумінь під час спілкування із представниками іншомовного середовища. Саме тому, формування ЛСК є важливим елементом навчання ІМ.

Згідно з Т. Треном та Т. Донгом мета формування ЛСК – це засвоєння учнями культурологічних знань та формування здатності до міжкультурного діалогу з використанням мовних засобів спілкування і набутих соціокультурних вмінь [24].

ЛСК – це готовність до міжкультурного спілкування представників різних світоглядів, моральних норм, правил поведінки. Вона тісно пов'язана із формуванням мовних та мовленнєвих компетентностей та гармонійно розвивається під час їх формування. Згідно з цим, ЛСК формується інтегровано з КЧ, яка може бути визначена, як: «здатність читати автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту в умовах опосередкованого спілкування» [2, с. 18].

Пропонується класифікація автентичних текстів під час розвитку КЧ за Н. І. Гез та Н. Д. Гальсковою:

- художні – до складу яких входять: новели, комікси, казки, пісні, вірші;
- прагматичні – діалоги, розмови, рецепти, біографії, листівки, постери, рекламні оголошення;
- публіцистичні – статті, наукова література, інтерв'ю тощо [4, с. 131].

Автентичні тексти є надзвичайно важливими через велику кількість займенників, ідіом, фразеологізмів, вигуків, описових прикметників, маркерів соціальних стосунків. Автентичні тексти формують соціокультурну компетентність учнів під час навчання читання, адже в них міститься інформація культурного спрямування [9, с. 104].

Сутність ЛСК визначається як: «готовність та здатність людини до міжмовного

спілкування на міжкультурному рівні, що означає адекватну взаємодію з представниками інших культур» [5, с. 63]. Оскільки оволодіння будь-яким видом мовленнєвої діяльності неможливе без урахування взаємозв'язку всіх видів мовленнєвої діяльності [17, с. 260], формування ЛСК здійснюється інтегровано та передбачає оволодіння всіма видами мовленнєвої діяльності [12, с. 12].

Н. Ф. Бориско та С. І. Шукліна вважають, що ЛСК – це сукупність трьох невід'ємних складників, а саме:

- 1) соціолінгвістичної компетентності;
- 2) соціокультурної компетентності;
- 3) соціальної компетентності [10, с. 425].

Соціолінгвістична компетентність складається зі знання мовних і мовленнєвих засобів спілкування та вміння їх коректно вживати. До складу соціолінгвістичної компетентності входять знання країнознавчої фонові та безеквівалентної лексики, ідіом, сталих виразів, фразеологізмів, прислів'їв тощо [10, с. 106].

Соціокультурні знання – це знання про культуру, історію, мовну поведінку, звичаї та традиції виучуваної мови. Мета соціокультурної компетентності – набуття культурологічних, соціокультурних та лінгвокраїнознавчих знань [10, с. 429]. Сюди відносяться:

- історико-культурні знання: (історія країни, географічні відомості, клімат тощо);
- соціокультурні знання: (суспільство, права, свободи, обов'язки громадян, політичний устрій, економіка, культура, мистецтво тощо);
- етнокультурні знання (стиль життя, традиції, звичаї, духовні цінності, кухня тощо);
- семіотичні знання (символи, знаки тощо);
- теми «табу» і «безпечні» теми спілкування [10, с. 429]. (У Німеччині, наприклад, не прийнято говорити про гроші та особистісні стосунки. У Великобританії не прийнято говорити про гроші, родину, кар'єру, бізнес, особистісні стосунки. До

«безпечних» тем відносяться переважно «small talks»: погода, спорт, події культурного життя, мистецтво, музика [10, с. 429].

Л. Калініна стверджує, що соціокультурна компетентність – це комплекс знань про цінності, вірування, поведінку, звичаї, традиції, мову, досягнення культури жителів іншомовних країн, готовність взаємодіяти та спілкуватися з носіями іншомовного суспільства [8, с. 12].

Г.Єлізарова вважає, що соціокультурна компетентність – це знання про цінності, звичаї, традиції, культурні надбання, вірування, поведінкові моделі, які характерні певному соціуму [7].

В.Сафонова визначає соціокультурну компетентність як знання учнями національних та культурних особливостей іншомовного суспільства та вміння взаємодіяти з полікультурним мовним середовищем [13].

За словами П. Сисоєва – соціокультурна компетентність дає можливість бути на рівні з носіями мови, що є важливим фактором на шляху до оволодіння ІМ» [14, с. 9].

Соціальна компетентність – це здатність людини вступати в діалог з представниками іншомовного суспільства, а також вміння користуватися правилами та нормами спілкування (вміння привітатися, перепросити, висловити прохання або вдячність). Крім того, важливо звернути увагу учнів на паравербальні та невербальні засоби спілкування [10, с. 430].

Щодо змісту формування ЛСК в англomовному читанні необхідно насамперед брати до уваги вікові особливості учнів та їх інтереси. Цей процес повинен мотивувати учнів до читання. Учитель може використовувати тексти на різну тематику, які відповідають інтересам учнів та відображають різні аспекти культури. Наприклад, якщо учень зацікавлений у спорті, вчитель може використовувати спортивні статті, тексти про різні характерні види спорту або біографії відомих британських спортсменів для практики читання та вивчення тематичних лексичних

одиниць (ЛО). Окрім цього, вчителі можуть використовувати технології, щоб підвищити зацікавленість та мотивацію учнів такі, як: інтерактивні електронні книги або мультимедійні матеріали. Це може зробити навчання більш цікавим та ефективним для учнів. Після читання тексту можна запропонувати учням розробити проект враховуючи лінгвосоціокультурний аспект попередньо ознайомивши їх з алгоритмом його створення. Проектна технологія ініціює пізнавальну діяльність учнів за допомогою поставленого проблемного питання, задач для організації теоретичної та практичної проектної діяльності різного рівня самостійності [16, с. 3]. Крім того, проектна діяльність розвиває уміння учнів самостійно шукати, опрацьовувати та аналізувати основну й другорядну інформацію, розширювати знання з культурної тематики, порівнювати вилучену інформацію з феноменами рідної культури.

Метою англomовного читання є розвиток мовленнєвих навичок, адже тексти – це ресурс отримання учнями лінгвосоціокультурних знань [1, с. 26 – 30]. Під час навчання читання учні засвоюють як звукові особливості мови, так і знайомляться з різними жанрами та стилями, які відображають історію, культурні традиції або особливості соціального життя. Крім того, читання допомагає розвивати розуміння мови, збагачує словниковий запас та покращує граматичні навички. Під час навчання читання важливо розглядати текст саме як продукт культури. Тобто учням варто вивчати не тільки нові слова та аналізувати граматичні структури, а й культурні особливості тексту такі, як: культурні норми, традиції, різницю між культурами. М. Байрам вважає, що міжкультурний аспект під час вивчення ІМ, розвиває в людині інтеркультурного мовця, який здатний до розуміння полікультурності середовища та уникнення стереотипізації спілкування [18, с. 6]. Важливо також забезпечити взаємодію учнів із текстом. Наприклад: грати в рольові ігри, дискутувати на тематику текстів, практикувати мовні навички беручи за основу різні соціальні та культурні ситуації зображені в текстах. Крім того, необхідно звернути увагу на вивчення

ідіоматичних виразів та фразеологізмів, адже під час перекладу тексту на рідну мову учні можуть вдатися до дослівного перекладу, що спричинить повне нерозуміння змісту тексту.

Цілі навчання у загальноосвітніх закладах середньої освіти сформовані у Державному освітньому стандарті базової середньої освіти 2020 року та програмах навчання з іноземних мов. Формування основних компетентностей в учнів 6 класу повинно забезпечуватись шляхом досягнення основних цілей, а саме: практичної, виховної, освітньої та розвивальної.

Практична мета навчання забезпечується шляхом формування іншомовної комунікативної компетентності, яка передбачає набуття навичок, знань та умінь для побудови ефективної взаємодії з носіями мови. Крім того, ЛСК є невід'ємним складником іншомовної комунікативної компетентності. Цілі її формування можна визначити наступним чином:

- уміння учнями підбирати та використовувати мовні та мовленнєві засоби міжкультурного спілкування враховуючи міжкультурний, країнознавчий та соціальний контекст;

- набуття культурологічних, соціокультурних, міжкультурних, лінгвокраїнознавчих знань;

- уміння вступати в діалог із представниками іншомовного середовища [10, с. 93].
Виховна мета передбачає виховання культури спілкування, толерантності, розуміння культурних особливостей країни, мова якої вивчається [10, с. 97].

Освітня мета вбачається у розширенні знань учнів у галузі культури, історії, звичаїв та традицій представників іншомовного середовища, а також соціального побуту [10, с. 98].

Розвивальна мета реалізується шляхом створення позитивної мотивації для дослідження культури іншомовної країни та розвиток комунікативних здібностей

учнів.

Згідно з Державним стандартом базової середньої освіти 2020 року основними вимогами та цілями щодо сформованості ключових компетентностей, а зокрема КЧ та ЛСК учнів 6 класу є:

- розуміння простого письмового тексту та вилучення з нього необхідної інформації;
- виокремлення необхідної інформації з письмових текстів в яких містяться описи людей, повсякденного життя та культури за умови, якщо в них використано прості мовні засоби;
- здатність розпізнавати інформацію з брошур та туристичних карт;
- уміння визначати головну ідею та тему текстів, розуміти зміст коротких розповідей, коміксів, оповідань та описів побутового життя людей;
- уміння характеризувати головних героїв коротких текстів;
- використання результативних стратегій сприйняття та розуміння письмового тексту;
- передбачення значень нових ЛО вилучених з контексту, якщо письмовий текст відноситься до повсякденної тематики;
- вміння використовувати відомі слова, числа та дати, з метою визначення теми тексту;
- розуміння значення та мети невідомих виразів з огляду на місце їх розташування у письмовому тексті;
- здатність до передбачення змісту тексту за зображеннями у випадку, якщо текст містить відповідний ілюстративний матеріал;
- розпізнавання коротких письмових текстів, які відповідають власним інтересам учнів, наприклад інформації про музику, спорт, хобі, подорожі, за умови, якщо в них містяться прості мовні засоби або ілюстративний матеріал [6, с.160 –165].

Програма з іноземних мов для 6 класу передбачає набуття учнями знань з наступних тем: я, моя родина та друзі; покупки; харчування; спорт; подорожі; Україна; Велика Британія; шкільне життя; свята та традиції; Людина; відпочинок та дозвілля [11, 26]. Також учні повинні ознайомитися та засвоїти тематичні ЛО: опис зовнішності людини та риси характеру, професії, уподобання; відвідування магазинів та їх види, асортимент, гроші; традиції харчування та назви страв; види спорту, спортивні уподобання; підготовка до подорожі, види транспорту; Київ та визначні місця; Лондон, його визначні місця, відомості про Великобританію; улюблені навчальні предмети, розклад уроків, уроки ІМ; основні свята Великобританії та України; частини тіла та відвідування лікаря; вільний час, види дозвілля [11, с. 26]. Крім того, у ході читання та ознайомлення з поданими темами учні повинні навчитися: давати характеристику; висловлювати власне ставлення; повідомляти про смаки та вподобання; вітати зі святом; розуміти та виконувати інструкції; описувати, розповідати, характеризувати [11, с. 26].

Отже, формування ЛСК та компетентності в англомовному читанні учнів 6 класу є важливими завданнями освіти. Цей процес повинен бути інтегрованим, не суперечити віковим особливостям учнів та чинній програмі з іноземних мов. Цей процес має організовуватися з врахуванням вимог Державного стандарту базової середньої освіти та цілей, які викладені в ньому. Формування ЛСК під час навчання читання має забезпечувати розвиток комунікативних вмінь та набуття важливих культурологічних знань. Компетентність в англомовному читанні має полягати у здатності учнів читати та розуміти тексти різних жанрів, стилів та рівнів складності. Це може бути досягнуто за допомогою уважного аналізу текстів, а також за допомогою систематичної практики у використанні тематичних мовних засобів. Формування ЛСК та компетентності в англомовному читанні має велике значення для успішного вивчення англійської мови та підготовки учнів до життя в полікультурному світі.

1.2. Етапи інтегрованого формування лінгвосоціокультурної компетентності і компетентності в англомовному читанні

Формування ЛСК дуже довготривалий та багатогранний процес. Крім того, чітких етапів формування ЛСК немає, адже цей процес є результатом засвоєння мовленнєвих та мовних знань і не може формуватися ізольовано.

Згідно з усім вищесказаним, можна вважати що ЛСК формується інтегровано з КЧ. Отже, етапи формування КЧ є спільними з етапами формування ЛСК.

С. К. Фоломкіна пропонує таку класифікацію етапів роботи з текстом:

- дотекстовий етап – метою якого є зняття мовних та смислових труднощів читання тексту та розуміння нових ЛО, визначення проблематики тексту та мотивація діяльності учнів до читання;
- текстовий етап – надання комунікативної інструкції до читання та активізація читацької діяльності учнів;
- післятекстовий етап – контроль розуміння учнями змісту тексту, його обговорення та упорядкування інформації з метою його розуміння [2, с. 24]. Отже, пропонуємо детальніше розглянути етапи формування ЛСК та КЧ.

Дотекстовий етап формування КЧ є одним з найважливіших. В автентичних НМК для 6 класу кожен текст супроводжується відповідним ілюстративним матеріалом. Учням пропонується мовна здогадка та прогнозування змісту тексту за малюнками або заголовком. Ці прийоми впливають не тільки на розвиток творчого та асоціативного мислення, а ще й на важливі комунікативні навички, вміння аналізувати та пояснювати власну думку. Також визначається проблематика тексту, його мета, порівнюється актуальність проблематики тексту з огляду на англомовну та вітчизняну культуру. Крім того, на цьому етапі знімаються мовні та смислові труднощі читання

та розуміння нових ЛО. На дотекстовому етапі розвитку ЛСК під час читання англомовних текстів формуються суміжні компетентності, а саме: соціокультурна, соціолінгвістична та соціальна. Пропонуємо розглянути цілі їх розвитку на дотекстовому етапі:

- соціокультурна компетентність – систематизація теоретичних знань щодо культурологічної тематики; аналіз відмінностей між культурою англомовних країн та культурою України;
- соціолінгвістична компетентність – ознайомлення учнів з тематичною, фоновною та безеквівалентною лексикою, фразеологізмами, ідіомами тощо;
- соціальна компетентність – ознайомлення учнів з граматичними структурами побудови речень задля подальшого їх використання у власній комунікації; формування навичок міжкультурного спілкування.

На текстовому етапі учням надається інструкція до читання та відбувається акт читання тексту мовчки. За потреби прочитана інформація піддається аналізу та обговоренню. Деяка культурологічна інформація потребує детального трактування, так як вона може бути причиною нерозуміння змісту тексту. Як і в попередньому етапі, ЛСК на текстовому етапі формується шляхом досягання цілей суміжних компетентностей:

- соціокультурна компетентність – вилучення необхідної інформації з тексту, її опрацювання та аналіз;
- соціолінгвістична компетентність – знаходження опрацьованих на попередньому етапі ЛО, аналіз контексту їх вживання в тексті;
- соціальна компетентність – вилучення основної культурологічної інформації з метою розуміння основних норм побутового життя, цінностей та норм спілкування для подальшого використання в полікультурній комунікації з представниками етнічного мовного середовища; аналіз притаманної соціальної поведінки в

англомовних країнах.

На післятекстовому етапі контролюється рівень розуміння основної та другорядної інформації з тексту, іншими словами, контроль повного або часткового розуміння змісту тексту. Цей етап передбачає виконання вправ спрямованих на контроль розуміння прочитаного. Учителем може бути організована робота з аналізу вербальних та невербальних (за наявності відповідного ілюстративного матеріалу) засобів спілкування шляхом Евристичної бесіди. Саме це допоможе учням розвивати навички соціокультурної спостережливості. ЛСК на післятекстовому етапі англomовного читання формується шляхом досягнення суміжних цілей:

- соціокультурна компетентність – здійснення аналізу та систематизації подій в тексті чи статті; усвідомлення полікультурності та порівняння культурних феноменів англomовних країн і вітчизняної країни на основі вилученої з тексту інформації культурного спрямування;
- соціолінгвістична компетентність – розуміння та використання тематичної, фонової й безеквівалентної лексики, фразеологізмів чи ідіоматичних виразів у власному мовленні.

Ефективними засобами формування компетентності КЧ та ЛСК є малюнки, схеми, графіки, таблиці, комп'ютерні програми, інтерактивні платформи, мультимедійні презентації, асоціативні мапи «mind maps».

Під час формування ЛСК та КЧ необхідно здійснювати контроль шляхом виконання різних видів вправ: перехресного, альтернативного або множинного вибору; на упорядкування, завершення, підстановку, трансформацію, внутрішнє та міжмовне перефразування [2, с. 27].

Крім того, варто звернути увагу на вимоги та критерії відбору текстів для читання. Тексти для читання повинні бути різних жанрів та стилів. Крім того, вчитель має можливість обрати або розробити додаткові матеріали для розвитку КЧ та ЛСК і

мотивації читацької діяльності. Варто зазначити, що додаткові матеріали не повинні суперечити дійсній програмі 6 класу з вивчення англійської мови, передбаченого нею лексичному матеріалу та тематиці сфер спілкування. Задля забезпечення інтегрованого розвитку ЛСК під час навчання читання добираються тексти соціокультурного спрямування. Це можуть бути художні, країнознавчі, публіцистичні тексти, або навіть інтернет ресурси (статті, наукові публікації тощо). Метою читання таких текстів є набуття культурологічних, країнознавчих чи соціокультурних знань. Більш конкретно вимоги та критерії відбору текстів для читання пропонувані Борецькою Г. Е, їх можна сформулювати таким чином:

- пізнавальна цінність – тексти повинні містити відомості, що базуються на реальних фактах про країну та її народ. Крім того, в них повинна міститися нова інформація, яка стосується різних сфер людської діяльності;
- врахування вікових особливостей та інтересів учнів – тексти повинні відповідати інтелектуальному, моральному та психологічному рівню розвитку учнів, бути цікавими для них, мотивувати їх до пізнавальної діяльності;
- виховна функція – тексти повинні сприяти формуванню відповідального та толерантного ставлення до представників іншомовного середовища, формуванню морально-етичних якостей;
- різноманітність – тексти повинні бути різноманітними за тематикою, стилем та жанром [2, с. 23].

Отже, інтегроване формування ЛСК в англійськомовному читанні забезпечується дотриманням всіх етапів: дотекстового, текстового, післятекстового. Крім того, необхідно звернути увагу на дотримання вимог та критеріїв відбору текстів задля забезпечення ефективного формування ЛСК в англійськомовному читанні.

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ІНТЕГРОВАНОГО ФОРМУВАННЯ ЛІНГВОСОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ І КОМПЕТЕНТНОСТІ В ЧИТАННІ УЧНІВ 6 КЛАСУ

2.1. Вивчення досвіду формування лінгвосоціокультурної компетентності в процесі навчання читання англійською мовою учнів 6 класу школи № 85 м. Києва

Під час виробничої практики з англійської мови учні 6 класу навчалися за автентичним НМК «Next move 3» видавництва Pearson Longman. Цей комплекс спрямований на розвиток основних компетентностей, а саме: компетентності у письмі, граматичної компетентності, лексичної компетентності, компетентності в аудіюванні, компетентності в монологічному та діалогічному мовленні, КЧ й ЛСК в школах з поглибленим вивченням англійської мови. Всі розділи марковані спеціальними позначками, а саме: «Vocabulary», «Reading», «Grammar», «Writing», «Speaking», «Listening», «Culture». У підручнику є розділи спрямовані на контроль набутих знань, вони мають наступні назви: «Brain Trainers», «Review», «Refresh Your Memory». Також учням пропонуються розділи, які спрямовані на розвиток творчості та мотивацію до навчальної діяльності. Вони позначені назвою «File» (Наприклад: «Literature File» [21]).

НМК складається із підручника, робочого зошита, книжки для вчителя, диску з відео- та аудіо-матеріалами. Крім того, у НМК входить електронний інтерактивний підручник та робочий зошит на платформі Pearson English Portal, який сприяє організації групової роботи та швидкій взаємодії на уроках англійської мови з метою демонстрації навчального матеріалу. Тематика текстів та лексичний матеріал частково відповідає віковим особливостям учнів. Серед недоліків НМК можна

відмітити відсутність вправ для деяких з етапів формування КЧ.

У поданому НМК є багато текстів спрямованих на розвиток ЛСК. Вони містяться у розділах «Reading» та «Culture». Для прикладу можна навести тексти з такої тематики: “London Market Wins Award”, “Strange Tourist Attractions”, “Studying in Great Britain”, “London Elephant Parade”, “The Republic of Ireland”, “Sports in the UK”, “Asking for help”, “Asking for information”, “Giving advice”, “Gulliver’s Travels”, “Robin Hood”, “Multicultural Britain”, “Canada” [21]. Проте не всі тексти у поданому НМК відповідають тематиці для 6 класу.

Розглянемо детальніше цілі читання цих текстів та їх вплив на формування ЛСК:

- “London Elephant Parade” – тематика поданих текстів спрямована на розширення знань щодо культурного та соціального життя в Лондоні; формування толерантного ставлення до традицій та культури англомовних країн; ознайомлення з тематичною, безеквівалентною та фоновою лексикою; набуття знань етнокультурного та соціокультурного фону.
- “Asking for help”, “Asking for information”, “Giving advice” – тематика поданих діалогів спрямована на ознайомлення учнів із нормами, правилами та моделями мовної поведінки в полікультурному середовищі, ознайомлення з тематичними лексичними одиницями.
- “The Republic of Ireland”, “Canada”, “Multicultural Britain” – тематика поданих текстів спрямована на набуття учнями знань історико-культурного, соціокультурного, етнокультурного та семіотичного фону; ознайомлення з безеквівалентною та фоновою лексикою; порівняння культури та стилю життя представників англомовних країн та українців.
- “Gulliver’s Travels”, “Robin Hood” – автентичні тексти, які відносяться до художньої літератури, тематика поданих текстів спрямована на розширення культурологічних знань учнів; ознайомлення з біографією зарубіжних авторів та

літературними особливостями романів; набуття знань соціокультурного фону; розширення кругозору учнів; ознайомлення з тематичними ЛО, безеквівалентною та фоновною лексикою.

- “Studying in Great Britain” – тематика поданих текстів спрямована на розширення знань учнів про навчання, побутове та соціальне життя в Британії, набуття знань етнокультурного фону, ознайомлення учнів з притаманним життям підлітків у Великобританії.
- “Sports in the UK” – тематика поданих текстів спрямована на розширення кругозору учнів та ознайомлення з типовими видами спорту у Великобританії, порівняння видів спорту в Україні та Великобританії, ознайомлення з традиційними видами спорту у Великобританії; ознайомлення учнів з тематичними ЛО, безеквівалентною та фоновною лексикою.

Всі пропоновані тексти до читання в поданому НМК супроводжуються яскравим ілюстративним матеріалом, що дає змогу учням спрогнозувати зміст та тематику текстів на дотекстовому етапі читання. Наведемо приклади вправ до одного з вищевказаних текстів в проаналізованому підручнику.

Текст на тему: « Great moments in history» [21, с. 26].

Great moments in history

This month *World Magazine* is looking at **great** moments in history. Do you remember these events? What about your parents or grandparents? What's the story behind the picture?

A V-J Day: 15th August 1945

Twenty-seven-year-old Edith Shain was working as a nurse in New York when she heard the news on the radio – the war* was over! All across the USA, people were celebrating. Edith was celebrating in Times Square when a sailor kissed her. Edith didn't know the sailor, but she wasn't angry with him. A young photographer was in Times Square, too. He took this photo. A week later Edith saw the photo in *Life* magazine. She was surprised, but she was also proud of the photo!

B Man on the Moon: 20th July 1969

Half a billion people were watching an important event on television. What were they watching? Astronauts Neil Armstrong and Buzz Aldrin. Armstrong was the first man to walk on the Moon. That's one small step for man, one giant leap for mankind," he said. The two astronauts stayed on the Moon for twenty-one hours and collected samples for scientists back on Earth. They left an American flag and some footprints. The flag and the footprints are still there today!

C FIFA World Cup Final: 21st June 1970

More than 100,000 people were waiting in Mexico's Azteca football stadium. Italy were playing Brazil in the World Cup Final and Pelé was in the Brazilian team. After the match, a photographer took this picture. It was Pelé's third World Cup win and the first major sporting event to appear on TV in colour. Millions of people were watching when Pelé lifted the trophy in his yellow football shirt!

* The Second World War (1939-45)

Рис. 2.1.1. Текст на тему «Great moments in history»

Учні читають цей текст з метою розширення знань про історичні події та видатних людей, набуття знань історико-культурного фону та тематичних ЛО. Це вивчаючий вид читання, адже учні читають статтю повторно з новим завданням для розуміння певних деталей. Вправи, які запропоновані в підручнику до тексту виконуються з метою формування умінь вивчаючого читання. Вправи пропоновані на післятекстовому етапі мають контролюючу функцію розуміння змісту прочитаного.

Дотекстовий етап

Вправа 1

1. Look at the photos. Answer the questions.

1. What can you see in the photos?
2. Where are the people?
3. What are they doing? [21, с. 26].

Ця вправа передбачає ймовірне прогнозування змісту тексту з огляду на ілюстративний матеріал.

Вправа 2

У підручнику відсутня інструкція до вправи, але її можна сформулювати таким чином: **«Take a look at the words that may be unfamiliar to you. Listen to their definitions and pronunciation. Repeat them after me. Please, write down these words in your dictionaries».**

Sailor ['seilə] – моряк	Kiss [kɪs] – поцілунок	Event [ɪ'vent] – подія	Leap [li:p] – стрибок
Mankind [mæn'kaɪnd] – людство	Stadium ['steɪ.di.əm] – стадіон	Trophy ['trəʊ.fi] – трофей	

Ця вправа спрямований на зняття труднощів розуміння та читання нових ЛО.

Текстовий етап

Вправа 1

2. Read the magazine article and check your answers to Exercise 1. [21, с. 26].

Ця вправа передбачає ознайомлення учнів із комунікативним завданням до тексту та читання тесту мовчки.

Післятекстовий етап

Вправа 1:

3. Read the article again. Copy the table and complete the information [21, с. 26].

	Part A	Part B	Part C
Event?	V-J Day	...	World Cup Final
When?	...	20th July 1969	...
Where?	Mexico
Who?	Edith Shain

Цей прийом спрямований на контроль повного розуміння учнями інформації змісту тексту.

Вправа 2

4. Read the article again. Answer the questions.

Paragraph A

- 1 Why did Edith go to Times Square?
- 2 How did she feel about the sailor?
- 3 How did she find out about the photo?

Paragraph B

- 4 Why was the event on TV important?
- 5 What did Aldrin and Armstrong do on the Moon?

Paragraph C

- 6 Why was the 1970 World Cup Final special for Pelé?
- 7 What was different about this sports event? [21, с. 26].

Ця вправа спрямована на перевірку повного розуміння учнями змісту прочитаного.

Отже, проаналізувавши вправи запропоновані до тексту, можна зробити висновок, що вони відповідають вимогам сформованим у Державному стандарті базової середньої освіти 2020 року щодо формування ЛСК учнів 6 класу.

За період проходження практики я здійснила спостереження за роботою вчителів англійської на уроках з розвитку КЧ, на яких учні читали тексти лінгвосоціокультурного характеру. На одному з уроків, який проводився вчителькою англійської мови Ярцевою Тетяною Миколаївною, учні читали текст на тему «Homes in the UK [21, с. 121]» з якого учні дізналися про види домівок у Великобританії та мали змогу порівняти їх з вітчизняними.

Рис. 2.1.2. Текст на тему «Homes in the UK»

Тематика і зміст тексту спрямовані на розвиток ЛСК в англомовному читанні, оволодіння тематичними ЛО та розширення знань соціокультурного та етнокультурного фонів. На цьому уроці були присутні всі етапи роботи з тестом для читання, а саме: дотекстовий, текстовий та післятекстовий. Крім того, урок супроводжувався додатковими матеріалами, а саме: мультимедійною презентацією із зображеннями будинків у Великобританії, ЛО, тематичним відео про побутове життя

у Великобританії та додатковими вправами для післятекстового етапу. У цьому підручнику бракує вправ для дотекстового етапу, тому вчителькою англійської мови були запропоновані потрібні вправи. На дотекстовому етапі були зняті труднощі техніки читання та розуміння незнайомих ЛО. Крім того, був використаний ще один цікавий прийом – учителька запропонувала учням пограти в асоціації. Учням було запропоновано назвати декілька слів які б характеризували традиційний будиночок у Великобританії, іншими словами, створити асоціативну мапу (Mind map). Оскільки учні перед цим вивчали лексичні одиниці з теми «Home Sweet Home», їм вдалося це легко зробити. На текстовому етапі учні читали текст мовчки, попередньо ознайомившись з різновидами будиночків у Великобританії та уважно прослухавши пояснення вчителя й інструкцію до читання. На післятекстовому етапі учням було запропоновано виконати завдання, які були спрямовані на контроль розуміння учнями змісту тексту. Крім того, учням було запропоноване комунікативне завдання – учні описували, у якому з типів будинків вони б хотіли мешкати, аргументуючи власну думку та порівнюючи їх з традиційними видами житла в Україні.

Учні читають текст з метою розширення знань про соціальний побут, набуття знань соціокультурного та етнокультурного фону, зіставлення умов проживання у Великобританії та Україні. Це вивчаючий вид читання, адже учні читають текст повторно з новим завданням для розуміння певних деталей. Вправи, які запропоновані в підручнику до тексту виконуються з метою формування умінь вивчаючого читання. Вправи, які містяться у післятекстовому етапі мають контролюючу функцію розуміння змісту прочитаного.

Серед вправ, які були запропоновані в підручнику щодо відповідності кожному з етапів формування ЛСК в англійськомовному читанні розглядаємо такі:

(У проаналізованому підручнику дотекстовий етап до цього тексту відсутній)

Текстовий етап

Вправа 1

Ex 1. Read about Homes in the UK. Are there a lot of very tall buildings in British cities? [21, с. 121].

У цій вправі учні ознайомлюються із інструкцією до читання та читають тест мовчки.

Післятекстовий етап

Вправа 1

Ex 2. Read about Homes in the UK again. Are the sentences true (T) or false (F)? Correct the false sentences.

- 1 Terraced houses usually have a big garden.
- 2 Thirty-two percent of homes in the UK are semi-detached houses.
- 3 Cellars are more usual than attics in detached houses.
- 4 There are a lot of flats in cities [21, с. 121].

Ця вправа спрямована на контроль розуміння учнями основної інформації з тексту та виконання завдання альтернативного вибору.

Вправа 2

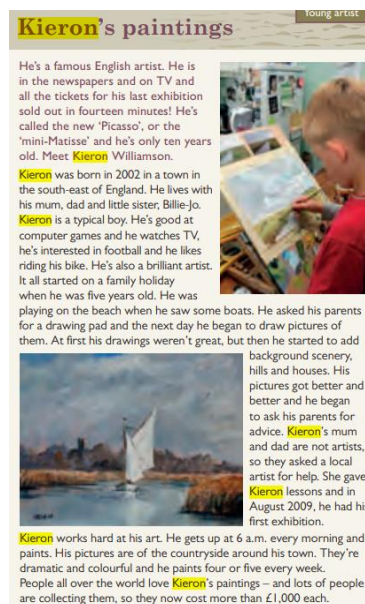
Ex 3. In pairs, answer the questions.

- 1 In your area, what type of home do most people live in?
- 1 Which of these things are usual in homes in your area?
 - An attic
 - A balcony
 - A cellar
 - A garage
 - A garden
- 2 Think of another part of your country. What type of homes are popular there?
- 3 Are there many very tall buildings in big cities? Are they homes, offices or both? [21, с. 121].

Ця вправа передбачає аналіз та порівняння прочитаної інформації щодо домівок у Великобританії та в Україні. Ця вправа спрямований не тільки на розвиток ЛСК, а ще й на розвиток діалогічного мовлення, адже відомо що всі компетентності повинні

розвиватися інтегровано.

На уроках, які були проведені студентами-практикантами з розвитку КЧ, було лише декілька текстів, спрямованих на розвиток ЛСК, які містили певну соціокультурну інформацію. Лише деякі з них відповідали вимогам Державного стандарту з формування КЧ та ЛСК. Для прикладу можна навести урок Панько Марії Олегівни в 6-А класі. Учні читали текст на тему «Kieron's paintings» [21, с. 29]. Цей текст спрямований на здобуття знань соціокультурного фону. У ньому розповідається про відомого англійського художника, якого називали «новим Пікассо», та описується шлях його становлення як художника. Цей текст дуже зацікавив учнів, адже художник почав писати свої картини в дуже молодому віці.

Kieron's paintings Young artist

He's a famous English artist. He is in the newspapers and on TV and all the tickets for his last exhibition sold out in fourteen minutes! He's called the new 'Picasso', or the 'mini-Matisse' and he's only ten years old. Meet **Kieron** Williamson.

Kieron was born in 2002 in a town in the south-east of England. He lives with his mum, dad and little sister, Billie-Jo.

Kieron is a typical boy. He's good at computer games and he watches TV, he's interested in football and he likes riding his bike. He's also a brilliant artist. It all started on a family holiday when he was five years old. He was playing on the beach when he saw some boats. He asked his parents for a drawing pad and the next day he began to draw pictures of them. At first his drawings weren't great, but then he started to add background scenery, hills and houses. His pictures got better and he began to ask his parents for advice. **Kieron's** mum and dad are not artists, so they asked a local artist for help. She gave **Kieron** lessons and in August 2009, he had his first exhibition.

Kieron works hard at his art. He gets up at 6 a.m. every morning and paints. His pictures are of the countryside around his town. They're dramatic and colourful and he paints four or five every week. People all over the world love **Kieron's** paintings – and lots of people are collecting them, so they now cost more than £1,000 each.

Рис. 2.1.3. Текст на тему «Kieron's paintings»

Учні читають цей текст з метою розширення знань соціокультурного фону про видатних особистостей англійських країн, розширення культурологічних знань та ознайомлення з тематичними ЛО. Це вивчаючий вид читання, адже учні читають текст повторно з новим завданням для розуміння певних деталей. Вправи, які запропоновані в підручнику до тексту виконуються з метою формування умінь

вивчаючого читання. Вправи на післятекстовому етапі виконують контролюючу функцію розуміння змісту прочитаного.

Серед вправ, які були запропоновані в підручнику щодо відповідності кожному з етапів формування ЛСК в англomовному читанні розглядаємо такі:

Дотекстовий етап

Вправа 1. Учням було запропоновано по картинкам та заголовку спрогнозувати зміст тексту. (У підручнику дотекстовий етап частково був відсутній, тому студентка-практикантка самостійно запропонувала цю вправу на ймовірне прогнозування).

Вправа 2. Ця вправа спрямований на зняття труднощів розуміння та читання нових ЛО. (У підручнику була відсутня інструкція до вправи, але студентка-практикантка сформулила її таким чином: «Before reading the text, let's look at unfamiliar words and write them in dictionaries»).

Exhibition [,ek.si'biʃ.ən] – експонат	Sold out [səʊld aʊt] – проданий	Drawing pad ['drɔ: .ɪŋ pæd] – мольберт
Scenery ['si: .nær.i] – декорації, пейзаж	Countryside ['kʌn.tri.said] – природа, сільська місцевість	

Текстовий етап

Вправа 1. Сформульована інструкція до читання:

1. Read the article. Answer the questions. (питання до тексту подані нижче)

Приєм 2. Читання учнями тексту мовчки.

Післятекстовий етап

Вправа 1. Відповіді на запитання до тексту з метою контролю розуміння змісту тексту.

2. Answer the questions.
1. Which artists is Kieron sometimes compared to?
2. Who does he live with?
3. How old was he when he started painting?

4. What was his first painting of?
5. How did his paintings change?
6. Who helped him develop his hobby?
7. What are his paintings like?
8. How much are Kieron's pictures? [21, с. 29].

Вправа 2. Знаходження в тексті інформації соціокультурного характеру, її аналіз та порівняння із феноменами рідної культури. Відповіді на питання.

3. Read the article again. Answer the questions.
1. Do you know any famous artists from your country?
2. How old were they when they started painting?
3. Do you know any paintings by Picasso or Matisse? What are they like? [21, с. 29].

Отже, проаналізувавши поданий НМК та досвід проходження практики в школі № 85 міста Києва можна зробити висновки, що організація та проведення уроків з формування КЧ та ЛСК частково відповідають цілям їх сформованості та вимогам Державного стандарту базової середньої освіти 2020 року й програмі навчання іноземних мов. Тексти та додаткові засоби відповідають інтересам та віковим особливостям учнів. У поданому НМК деякі етапи з розвитку ЛСК під час англomовного читання відсутні. Отже, для вчителя важливим завданням є розробка додаткових матеріалів та вправ під час формування КЧ і ЛСК, адже в поданому НМК їх недостатньо.

2.2. Фрагменти уроків з формування лінгвосоціокультурної компетентності в процесі навчання читання англійською мовою учнів 6 класу

Сучасний урок ІМ з формування ЛСК в процесі навчання читання англійською мовою учнів 6 класу повинен складатися із дотримання ключових етапів та прийомів, крім того, тематика текстів повинна відповідати вимогам чинної програми 6 класу,

Державному стандарту та вимогам відбору текстів описаним в розділі 1.2. Для прикладу можна навести наступні фрагменти проведення уроків з формування ЛСК в процесі навчання вивчаючого читання, які були розроблені мною під час виробничої практики з ІМ. У першому фрагменті мною були розроблені всі вправи самостійно, крім вправи №1 у текстовому етапі, яка була спрямована на ознайомлення із завданням для читання. Ця вправа містилася в підручнику. У другому фрагменті мною були розроблені всі вправи самостійно. У третьому фрагменті всі вправи були розроблені мною самостійно.

Фрагмент №1. Розвиток ЛСК в процесі навчання читання тексту «Sports in the UK» з автентичного підручника «Next move 3» [21, с. 123]»

Мета фрагмента: набуття знань ЛСК (знань про традиційний спорт у Великобританії) в процесі формування мовленнєвої компетентності в читанні.

Оснащення фрагмента: картинки із зображенням традиційного спорту у Великобританії, картинки для семантизації нових ЛО, мапа Великобританії, карточки із завданням.

Етап. Прийом	Зміст роботи
<p>Етап 1. Дотекстовий етап. Підготовка до читання тексту. Прийом 1: Уведення учнів у контекст та активізація їх фонових знань з теми «Sport». Бесіда з учителем. Прогнозування змісту тексту за</p>	<p>T: A healthy lifestyle is very popular now. The best way to lose weight or improve health is to do sports. Dear pupils, do you engage in sports? How many kinds of sport do you know? What kind of sport do you do or would you like to do? Which kinds of sports are popular in Ukraine? Do you know the traditional sports in the UK? Ps: (відповідають на запитання вчителя) T: Now you will read some interesting information. Take a look at the photos and title of the text and try to predict what we're going to read about? (Учитель демонструє картинки традиційних видів спорту у Великобританії)</p>

малюнками.

Рис. 2.2.1. Зображення традиційних видів спорту у Великобританії

Ps: Are we going to read about traditional sports in the UK?

T: Yes, that's right! Do you know all the sports shown in the photos? Which ones do you know?

P1: I don't know all the sports shown in the pictures. But I see a photo of a football game.

T: Yes, that's right!

P2: I see a photo of a golf game.

T: Good!

Приєм 2:

слухання пояснень вчителя, фонетичне опрацювання ЛО, ознайомлення учнів із тематичною та безеквівалентною лексикою, запис перекладу

T: We are going to read the text about traditional sports in the UK. But before that, take a look at the words that may be unfamiliar to you. Listen to their meaning and translation. Repeat them after me. Please, write down these words in your vocabularies.

1. Winner ['wɪnə] – переможець (someone who wins a game or competition [19]).
2. Pull off someone's feet /pʊl ɒf 'sʌmwʌnz fi:t – збити з ніг (make someone fall [19]).
3. Competition [kəmpi'tɪʃ(ə)n] – змагання (a situation in which someone is trying to win something or be more successful than someone else [19]).

українською мовою,
визначення
значення. Зняття
труднощів
розуміння та
читання нових ЛО.

4. Six Nations [sɪks 'neɪʃənz] – (is an annual international men's rugby competition between the teams of England, France, Ireland, Italy, Scotland and Wales [19]).

5. Premier League ['premiə li:g] – Прем'єр-ліга (is the professional men's English football league system).

6. FA Cup Final [kʌp 'faɪn(ə)l] – Фінал Кубка Англії (the annual final of the FA Cup football competition, played at Wembley [19]).

T: Look at the pictures of some of the words to understand their meaning:

7. Cricket ['krɪkɪt] – крикет (a sport in which two teams of eleven players try to score runs by hitting a small, hard ball with a bat, and running between two sets of small wooden posts [19]).

8. Rugby ['rʌɡbɪ] – регбі (a sport where two teams try to score points by carrying an oval ball across a particular line [19]).

9. To kick ['kɪk] – вдарити ногою (to hit something with the foot [19]).

10. England ['ɪŋɡlənd] – Англія.

11. Scotland ['skɒtlənd] – Шотландія.

12. Wales [weɪlz] – Уельс.

13. Ireland ['aɪə.lənd] – Ірландія.

14. Wembley Stadium ['wembli steɪdɪəm] – (it is the largest stadium in the UK and the second-largest stadium in Europe [19]).

15. Golf [gɒlf] – гольф (a game played outside on grass in which each player tries to hit a small ball into a series of nine or 18 small holes, using a long, thin stick [19]).

Cricket

Rugby

To kick

Golf

Map of the United Kingdom
(England, Scotland, Wales, Ireland)

Wembley Stadium

Рис. 2.2.2. Картинки для наочної семантизації нових ЛО

Ps: (учні записують нові ЛО)

Приєм 3:

Повторення нових ЛО за вчителем.

T: Now repeat these words after me.

Ps: (Учні повторюють нові ЛО за вчителем)

T: Well done! Thank you!

Приєм 4:

Автоматизація дій учнів з новими ЛО з метою подолання мовних труднощів. Виконання вправи

T: Now try to find the meaning of the words you see and match them.
(учитель роздає карточки із завданням)

1. Cricket	A. someone who wins a game or competition.
2. Winner	B. The Six Nations Championship is an annual international men's rugby union competition between the teams of England, France, Ireland, Italy, Scotland and Wales.
3. Rugby	C. make someone fall.

перехресного вибору.	4. Pull off someone's feet	D. a sport in which two teams of eleven players try to score runs by hitting a small, hard ball with a bat, and running between two sets of small wooden posts.
	5. Competition	E. a situation in which someone is trying to win something or be more successful than someone else.
	6. Six Nations	F. a sport where two teams try to score points by carrying an oval ball across a particular line.
	7. Premier League	G. the annual final of the FA Cup football competition, played at Wembley.
	8. FA Cup Final	H. it is the largest stadium in the UK and the second-largest stadium in Europe.
	9. Wembley Stadium	I. is the professional men's English football league system.
	10. Golf	J. a game played outside on grass in which each player tries to hit a small ball into a series of nine or 18 small holes, using a long, thin stick.
<p>Ps: (Учні виконують вправу, учитель контролює правильність її виконання) T: Well-done!</p>		
<p>Етап 2. Текстовий етап. Практика читання тексту.</p> <p>Приєм 1: ознайомлення із завданням для читання.</p>	<p>T: Read an article about Sports in the UK. Try to answer the following questions while reading it: Which sport: 1. is the UK's favourite? 2. is popular in summer? 3. is popular with older people? 4. shares its name with a school?</p>	
<p>Приєм 2: читання тексту мовчки.</p>	<p>Ps: (читають текст мовчки)</p>	

<p>Етап 3. Післятекстовий етап. Контроль розуміння змісту тексту.</p> <p>Приєм 1: контроль розуміння учнями прочитаного тексту, відповіді на запитання до тексту.</p> <p>Приєм 2: виконання завдання альтернативного вибору спрямованого на перевірку розуміння основного змісту тексту.</p>	<div data-bbox="678 233 1235 667" style="text-align: center;"> </div> <div style="display: flex; justify-content: space-between;"> <div style="width: 45%;"> <p>Cricket Cricket began in England about four hundred years ago and today there are cricket matches all over the country on summer weekends. A local match takes all afternoon. Professional games at famous stadiums like Lord's in London can last for five days and there is often no winner at the end. People play cricket in most English-speaking countries and it is very popular in India and Pakistan.</p> </div> <div style="width: 45%;"> <p>Rugby This sport began in a famous English school, Rugby School. It is like football, but there are some big differences. The ball is an oval shape and you can carry it as well as kick it. You can also pull players off their feet. Every year there is an important competition, the Six Nations, between the teams of England, Scotland, Wales, Ireland, France and Italy.</p> </div> </div> <div style="display: flex; justify-content: space-between; margin-top: 10px;"> <div style="width: 45%;"> <p>Football The UK was the first country in the world with international football teams, professional players and a national football competition. Today football is the UK's most popular sport and the English Premier League has some of the world's most famous clubs and players. The most important match of the year is the FA Cup Final at London's Wembley Stadium.</p> </div> <div style="width: 45%;"> <p>Golf Golf began in Scotland. In the fifteenth century, the sport was illegal – the king was worried that it was taking too much of people's time. Later, the sport became popular around the world. Many older people play golf in the UK today and some of the best professional players are British.</p> </div> </div> <div style="text-align: center; margin-top: 20px;"> <p>Рис. 2.2.3. Текст на тему «Sports in the UK»</p> </div> <p>T: Are you ready? Try to answer the questions. Which sport:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. is the UK's favourite? 2. is popular in summer? 3. is popular with older people? 4. shares its name with a school? [21, с. 123]. <p>Ps: (учні відповідають на запитання до тексту) T: Fantastic!</p> <p>T: Now, let`s do another interesting exercise. Read the article again. Say whether the statements are true (T) or false (F): (учитель демонструє завдання на проекторі)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cricket began in England about four hundred years ago. 2. At professional games at famous stadiums like Lord`s in London, there is always a winner. 3. Cricket is popular only in England. 4. The rugby ball has a round shape. 5. The UK was the first country in the world with international teams and professional football players. 6. Golf began in Wales. 7. Golf used to be illegal. <p>Ps: (виконують вправу альтернативного вибору)</p>
--	--

<p>Приєм 3: слухання пояснень вчителя, виконання вправи спрямованої на перевірку повного розуміння змісту прочитаного. Відповіді на питання.</p> <p>Приєм 4: знаходження в тексті культурознавчої інформації, зіставлення її з феноменами рідної культури.</p>	<p>1-T; 2-F; 3-F; 4-F; 5-T; 6-F; 7-T; T: (контролює правильність виконання вправи)</p> <p>T: Read the article again. Try to answer the questions. 1. In which countries is Cricket popular? 2. How long is a cricket match? 3. Who plays in the English Premier Football League? 4. Where was the FA Cup final held? 5. Where did Rugby come from? 6. What are the differences between football and rugby? 7. Why are rugby competitions called the Six Nations? 8. Why did the king make playing golf illegal? 9. Who are considered the best golfers? Ps: (учні відповідають на запитання до тексту) T: Well!</p> <p>T: Find answers to questions about sports in the UK in the article and answer the the same questions about sports in your country. 1. What sport is traditional in the UK? What sport is traditional in Ukraine? Are there a sports described in the text that are popular not only in the UK but also in Ukraine? Which ones? 2. What sports started in the UK and which ones in Ukraine? Do you like playing or watching them? 3. What are the most important sporting events taking place in the UK, and which ones in Ukraine? Ps: (учні шукають інформації культурознавчого спрямування та порівнюють її із феноменами рідної культури) T: Well- done!</p>
--	---

У ході організації та підготовки до проведення уроку мною були розроблені рецептивні та продуктивні комунікативні і рецептивно-репродуктивні умовно-комунікативні вправи. Читання цього тексту спрямоване на набуття учнями культурологічних знань щодо традиційних видів спорту у Великобританії та співставлення вилученої інформації з феноменами рідної культури. Текст на цю тематику відповідає програмним вимогам для 6 класу та Державному стандарту базової середньої освіти 2020 року з огляду на тематику та мовний матеріал. Тематика поданого тексту має пізнавальну цінність та підходить під критерії відбору текстів у

ході формування ЛСК в англomовному читанні. Крім того, в ході підготовки до уроку мною був підібраний відповідний ілюстративний матеріал із зображенням видів спорту у Великобританії та картинок, які наочно демонструють значення деяких слів. У ході цього уроку формувалися також субкомпетентності ЛСК, а саме: соціолінгвістична та соціокультурна. Тематика поданого тексту зацікавила учнів та відповідала їм віковим особливостям.

Фрагмент №2. Розвиток ЛСК під час читання тексту «Carnivals in Great Britain» за автентичним НМК «Bright Ideas 6» [22, с. 101]»

Мета фрагмента: набуття знань ЛСК (знань про свята у Великобританії) в процесі формування мовленнєвої компетентності в читанні.

Оснащення фрагмента: картинки із зображеннями проведення карнавалу у Великобританії, картинки для семантизації нових ЛО, карточки із завданнями та питаннями до тексту, зображення постеру.

Етап. Прийом	Зміст роботи
<p>Етап 1. Дотекстовий етап. Підготовка до читання тексту. Прийом 1: Уведення учнів у контекст теми «Carnivals in Great Britain». Бесіда з учителем. Прогнозування змісту тексту за малюнками.</p>	<p>T: Not many carnivals are held in Ukraine, because they are not traditional holidays in Ukraine. But sometimes they were held in such cities as Lviv, Kyiv and Odesa. In Great Britain, carnivals are held more often. Do you know what Carnival is? Do you like carnivals? Would you like carnivals to become a national holiday in Ukraine as well as in Great Britain? Ps: (учні відповідають на питання вчителя) T: I'll show you the pictures. What do you see in them? What is the most important thing at the carnival? Ps: (відповідають на питання вчителя)</p>

(Учитель показує картинки з проведення карнавалу у Великобританії)

Рис. 2.2.4. Проведення карнавалу у Великобританії

P1: I think there should be masks at carnivals.

P2: I think bright costumes and dances are very important at carnivals.

P3: At carnivals, music and entertainment are most important.

T: So you're all right. So, do you understand what we're going to read about today?

Ps: About carnivals in the UK?

T: Sure!

Приєм 2:

слухання пояснень вчителя, фонетичне опрацювання ЛО, ознайомлення учнів із тематичною, фоновою, безеквівалентною лексикою та

T: We are going to read an article about Carnivals in the UK. But before that, take a look at the words that may be unfamiliar to you. Listen to their meaning and translation. Repeat them after me. Please, write down these words in your vocabularies.

(Учитель записує слова і їх транскрипцію на дошці)

1. Entertainment [entə'teɪnm(ə)nt] – розвага (public shows, performances, or other ways of enjoying yourself [19]);
2. Performer [pə'fɔ:mə(r)] – виконавець, артист (a person who entertains people by acting, singing, dancing, or playing music [19]);
3. To follow by ['fɒləʊ baɪ] – слідувати за (to move behind someone or something [19]);

фразовими дієсловами, запис їх перекладу та значення на українську мову. Зняття труднощів розуміння та читання нових ЛО.

4. Carnival queen ['kɑː.nɪ.vəl kwɪːn] – королева карнавалу (this is the title given to the woman or girl who is chosen as the most beautiful at the Carnival);
 5. Treats [triːts] – частування (a type of food that is eaten in addition to your usual meals, usually something sweet [19]);
- T:** Look at the pictures that describe some of the words to understand their meaning:
6. To decorate ['dekəreɪt] – прикрашати (to add something to an object or place, especially in order to make it more attractive [19]);
 7. Parade [pə'reɪd] – парад (a large number of people walking or in vehicles, all going in the same direction, usually as part of a public celebration of something [19]);
 8. Marching band [mɑːtʃɪŋ] [bænd] – маршируючі оркестри (a group of musicians who march at the same time as playing their instruments [19]);
 9. Bunting ['bʌn.tɪŋ] – прапорці на мотузках (rows of brightly coloured small flags, often in the colours of a country's flag, that are hung across roads or above a stage, as decoration for special occasions [19]);
 10. Float – прикрашений транспортний засіб (decorated vehicle);
 11. To vote [vəʊt] – голосувати;
 12. Carriage ['kær.ɪdʒ] – карета;
 13. Stall [stɔːl] – кіоск (a large table or a small shop with an open front from which goods are sold in a public place [19]);
 14. Cream [kriːm] – вершки;
 15. Funfair ['fʌn.feə] – ярмарок, парк розваг (a place of outside entertainment where there are machines for riding on and games that can be played for prizes [19]).

To decorate

Parade

Marching band

Bunting

Float

To vote

Carriage

Stall

Cream

Funfair

Рис. 2.2.5. Картинки для наочної семантизації нових ЛО

Приєм 3:

Повторення нових ЛО за вчителем.

T: Now repeat these words and after me.

Ps: (Учні повторюють нові ЛО за вчителем)

T: Well done! Thank you!

Приєм 4:

Автоматизація дій учнів з новими тематичними ЛО з метою подолання мовних труднощів. Виконання вправи перехресного вибору.

T: Now try to find the meaning of the words you see and match them. (учитель роздає карточки із завданням).

1. Entertainment	A. a large number of people walking or in vehicles, all going in the same direction, usually as part of a public celebration of something.
2. To decorate	B. a place of outside entertainment where there are machines for riding on and games that can be played for prizes.
3. Parade	C. rows of brightly coloured small flags, often in the colours of a country's flag, that are hung across roads or above a stage, as decoration for special occasions.

	4. Bunting	D. a group of musicians who march at the same time as playing their instruments.
	5. Float	E. decorated vehicle.
	6. Performer	F. a person who entertains people by acting, singing, dancing, or playing music.
	7. Marching band	G. to add something to an object or place, especially in order to make it more attractive.
	8. Carnival queen	H. public shows, performances, or other ways of enjoying yourself.
	9. Stall	I. this is the title given to the woman or girl who is chosen as the most beautiful at the Carnival.
	10. Funfair	J. a large table or a small shop with an open front from which goods are sold in a public place.
	Ps: (Учні виконують вправу, учитель контролює правильність її виконання)	
	T: Well-done!	
	<p>Етап 2. Текстовий етап. Практика читання тексту.</p> <p>Приєм 1: ознайомлення із завданням до читання.</p> <p>Приєм 2: читання тексту мовчки.</p>	

T: Now we will read an article about the carnival in Britain. Pay attention to the following questions, be prepared to answer them after reading the article (учитель роздає карточки учням з питаннями на які слід звернути увагу під час читання тексту)

1. What can be the themes of the Carnival?
2. How do people prepare for Carnival?
3. How do people decorate the town?
4. What are the colorful flags on string called?
5. What is the main event of the carnival?
6. What are the vehicles with performers and dancers on them called?
7. What is the oldest carnival tradition in Great Britain?
8. Where can you buy food at carnivals?

T: So, read the article carefully, and then answer the questions you see on your flashcards.

Рис. 2.2.6. Картинки тексту на тему «Carnivals in Great Britain»

Ps: (читають текст)

Етап 3.

Післятекстовий

етап. Контроль розуміння змісту тексту.

Приєм 1:

контроль розуміння учнями прочитаного тексту, відповіді на запитання до тексту.

Приєм 2:

Виконання вправи альтернативного вибору спрямованої на перевірку розуміння основного змісту тексту.

T: Are you ready? Let's check your answers.

Ps: (відповідають на запитання)

T: Fantastic!

T: Now read the article again. Say whether the statements are true (T) or false (F):

1. Carnivals in Britain are held every autumn.
2. Carnival themes are different every year.
3. People decorate the city with bunting.
4. The main event of the carnival is the carnival parade.
5. The carnival queen rides a float.
6. There are no musicians at the carnival.
7. No one likes to watch marching bands.
8. The oldest tradition of Carnival is to choose the Queen of Carnival.
9. In the town center there are stalls selling traditional food.

<p>Приєм 3: знаходження в тексті культурознавчої інформації, її обговорення.</p> <p>Приєм 4: Створення постеру на культурну тематику з опорою на приклад та інструкцію.</p>	<p>Ps: (виконують вправу альтернативного вибору) 1-F; 2-T; 3-T; 4-T; 5-F; 6-F; 7-F; 8-T; 9-T T: (контролює правильність виконання вправи)</p> <p>T: Look through the article, find these things and tell about them:</p> <ul style="list-style-type: none"> • examples of Carnival themes. • types of vehicles in the text. • carnival entertainments and traditions. • a place where you can buy food and what is sold there. • special people at the carnival. <p>Ps: (учні шукають інформації культурознавчого спрямування та обговорюють її в класі) T: Well!</p> <p>T: Imagine that the carnival is held in Ukraine. How do you imagine it? Make a poster. Use the prompts below.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Poster title. 2. Event description. 3. Theme for a carnival. 4. Place. 5. Date and time. 6. Entertainments. 7. Price (if the event is not free). 8. Other additional information. <div data-bbox="889 1247 1198 1688" style="text-align: center;"> </div> <p>Ps: (учні створюють постер)</p>
---	---

Рис. 2.2.7. Зображення постеру

У ході організації та підготовки до проведення фрагмента уроку мною були розроблені рецептивні і продуктивні комунікативні та рецептивно-репродуктивні

умовно-комунікативні вправи. Читання цього тексту спрямоване на розширення знань учнів про національні свята у Великобританії та виховання поваги до культури та традицій народів англomовних країн. Цей урок був передбачав набуття учнями знань соціокультурного та етнокультурного фону. Крім того, він був організований з дотриманням усіх етапів формування ЛСК та КЧ. Текст на подану тематику відповідає програмним вимогам для 6 класу та Державному стандарту базової середньої освіти 2020 року з огляду на тематику та мовний матеріал. Тематика поданого тексту має пізнавальну й виховну цінність та підходить під критерії відбору текстів під час формування ЛСК та КЧ. Крім того, в ході підготовки до уроку мною був підібраний відповідний ілюстративний матеріал із зображеннями проведення карнавалу. У ході цього уроку формувалися також субкомпетентності ЛСК, а саме: соціолінгвістична, соціокультурна та соціальна. Також учням було запропоновано створити постер на культурну тематику з опорою на приклад та інструкцію. Під час уроку формувалося не тільки ЛСК та КЧ, а ще й розвивалася увага, асоціативне та творче мислення. Читання поданого тексту викладало інтерес учнів до культури англomовних країн.

Фрагмент №3. Розвиток ЛСК під час читання тексту «British meals and mealtimes» за автентичним НМК «Project 2» [23, с. 52]

Мета фрагмента: набуття знань ЛСК (знань про традиційну їжу у Великобританії) в процесі формування мовленнєвої компетентності в читанні.

Оснащення фрагмента: картинки із зображенням традиційних страв Великобританії, картинки для семантизації нових ЛО, карточки із завданням.

Етап. Прийом	Зміст роботи
Етап 1. Дотекстовий етап. Підготовка до читання тексту.	

Приєм 1:

Уведення учнів у контекст та активізація їх фонових знань з теми «British meals and mealtimes». Бесіда з учителем. Прогнозування змісту тексту за малюнками.

T: Very often we are in a hurry somewhere and do not have time to eat. Many people skip breakfast or other mealtimes. What about you? How many times a day do you eat? What is the most important meal for you? Do you like to eat delicious food? Perhaps you have a favorite dish?

Ps: (учні відповідають на питання вчителя)

T: Well. Do you know any traditional British dishes? What do you think British people eat for breakfast, lunch and dinner?

Ps: (учні відповідають на питання вчителя)

T: I'll show you the pictures. What do you see on them? Have you already guessed what we are going to read about?

(Учитель демонструє картинки традиційних страв у Великобританії)

Рис. 2.2.8. Зображення традиційних страв у Великобританії

Ps: We will read about traditional dishes in Britain and mealtimes.

T: Yes! You are right!

Приєм 2:

слухання пояснень вчителя, фонетичне опрацювання фонові та безеквівалентної лексики,

T: We are going to read an article about British meals and mealtimes. But before that, take a look at the words that may be unfamiliar to you. Listen to their translation and meanings some of them. Look at the pictures that describe some of the words to understand their meaning. Repeat them after me. Please, write down these words in your dictionaries. (Учитель записує слова і їх транскрипцію на дошці, демонструє картинки страв)

1. Light breakfast/meal [laɪt 'brekfəst] [laɪt mi:l] – легкий сніданок/їжа.
2. Main meal [meɪn mi:l] – основна страва.

знаходження
відповідників в
українській мові.
Зняття труднощів
розуміння та
читання нових ЛО.

3. Lasagne [lə'zænjə] – Лазанья (thin, wide sheets of pasta, or a dish consisting of layers of this combined with two different sauces [19]).

4. Spaghetti Bolognese [spə'geti bɒl.ə'neɪz] – спагетті болоньезе (a dish consisting of spaghetti with a tomato and meat sauce [19]).

5. Risotto [rɪ'zɒtəʊ] – ризотто (a dish of rice cooked together with vegetables, meat [19]).

6. Curry ['kʌrɪ] – каррі (a dish, originally from South Asia, consisting of meat or vegetables cooked in a spicy sauce [19]).

7. Vegetarian [ˌvedʒɪ'teəriən] – вегетаріанець (a person who does not eat meat [19]).

8. Main course [meɪn kɔ:s] – основна страва

9. Pudding ['puːdɪŋ] – десерт (the final part of a meal, when a sweet dish is eaten).

10. Custard ['kʌstəd] – заварний крем (a soft, usually sweet food made from a mixture of eggs, milk, flavoring, and sugar [19]).

11. “tea” [ti:] – a small meal eaten in the late afternoon, usually including cake and a cup of tea [19].

12. “supper” [ˈsʌpə] – a meal eaten in the evening [19].

Lasagne

Spaghetti Bolognese

Risotto

Curry

Pudding

Custard

“Tea”

“Supper”

Рис. 2.2.9. Картинки для наочної семантизації нових ЛО

Приєм 3:
Повторення нових ЛО за вчителем.

T: Now repeat these words and after me.

Ps: (Учні повторюють нові ЛО за вчителем)

T: Well done! Thank you!

Приєм 4:
Автоматизація дій учнів з новими ЛО з метою подолання мовних труднощів. Систематизація знань учнів з поданої тематики.

T: Look at the words below. Which of these dishes do you think British people eat for breakfast, lunch, dinner and pudding? Put the words in the chart.

(Учитель роздає карточки із завданням)

**Bacon sausages cereal with milk fruit meat fish salad custard
toast with jam/honey or marmalade coffee or tea risotto soup
spaghetti Bolognese chocolate cake apple pie ice-cream sandwich**

Breakfast	Lunch	Dinner	Pudding
Bacon			

Ps: (Учні виконують вправу та заповнюють таблицю)

Етап 2. Текстовий етап. Практика читання тексту.

Приєм 1:
ознайомлення із завданням до читання.

T: Now we will read an article about the British meals and mealtimes. While reading, check whether you put the words correctly in the table in the previous exercise. If necessary, correct your answers.

Приєм 2: читання

Ps: (читають текст)

тексту мовчки

British meals and mealtimes

The first meal of the day is breakfast – usually between seven and eight o'clock. The traditional British breakfast is very big: bacon, eggs, sausages, tomatoes, mushrooms, baked beans and fried bread! But nowadays people don't usually cook a big breakfast every morning. They only have a cooked breakfast on Sundays or when they stay in a hotel.

Most people have a light breakfast. These are some typical things that people have for breakfast:

- cereal with milk
- fruit (grapefruit is popular)
- toast with jam, honey or marmalade
- yoghurt
- orange juice
- coffee or tea

Between twelve o'clock and two o'clock people have lunch. This is often a light meal of soup, sandwiches and / or a salad. Most children have their lunch at school. They can buy food at the school canteen, or they can take a packed lunch from home. This usually has sandwiches and maybe some fruit, yoghurt or salad.

The main meal of the day is dinner. People usually eat this between about six and seven o'clock in the evening.

A traditional dinner is meat or fish with potatoes and vegetables, but many people nowadays cook food from other countries. Lasagne, spaghetti bolognese, risotto and curry are popular. Some people are vegetarians.

After the main course, some people have dessert (also called 'pudding') – such as fruit, chocolate cake, or apple pie with ice-cream or custard.

In some parts of Britain, people have the main meal at midday and call it 'dinner'. They call the light meal that they have in the afternoon or evening 'tea'. Some people also call the evening meal 'supper'. This can be a light meal or a main meal.

Рис. 2.2.10. Текст на тему «British meals and mealtimes»

Етап 3.

Післятекстовий етап. Контроль розуміння змісту тексту.

Приєм 1:

виконання вправи альтернативного вибору з метою перевірки розуміння учнями основного змісту тексту.

T: Are you ready? Let's check your answers.

(перевірка виконання вправи)

T: Well-done!

T: Now read the article again. Say whether the statements are true (T) or false (F):

- 1) The British have breakfast at 9 o'clock.
- 2) Most people in Britain eat a big breakfast every morning.
- 3) The traditional British breakfast consists of: bacon, eggs, sausages, tomatoes, mushrooms, baked beans and fried bread.
- 4) Between twelve o'clock and two o'clock, people have lunch.
- 5) Most children don't have lunch at school.
- 6) For lunch, people eat spaghetti bolognese.
- 7) The main meal of the day is dinner.
- 8) People eat dinner between six and seven o'clock in the evening.
- 9) A traditional dinner is a chocolate cake.
- 10) Lasagne, spaghetti bolognese, risotto and curry are national British dishes.
- 11) Pudding is a dessert.

<p>Приєм 2: слухання пояснень вчителя, виконання вправи спрямованої на перевірку повного розуміння змісту прочитаного. Відповіді на питання.</p>	<p>12) Some people call their evening meal „tea “ Ps: (виконують вправу альтернативного вибору) 1-F; 2-F; 3-T; 4-T; 5-F; 6-F; 7-T;8-T; 9-F; 10-F; 11-T; 12-T; T: (контролює правильність виконання вправи) Well! T: Read the article again. Try to answer the questions. What is the first meal of the British? What time is breakfast? What is a traditional British breakfast? What do people eat for a light breakfast? What time is lunch? What do children eat for lunch? What is the main meal of the British? What time do the British have dinner? What does a traditional British dinner look like? What food from other countries is popular among the British? What do the British eat after the main course? What do people call the main meal at midday? How do the British call a light meal that they have in the afternoon or evening? Ps: (учні відповідають на запитання до тексту) T: Well!</p>
<p>Приєм 3: знаходження в тексті культурознавчої інформації, зіставлення її з феноменами рідної культури.</p>	<p>T: Find answers to following questions in the article and answer the same questions about meals in your country. 1. What are the traditional dishes in Ukraine? What are the traditional dishes in Great Britain? 2. What do Ukrainians eat and what do British people eat for breakfast? 3. What do you like to eat for dinner? What dishes from other countries do Ukrainians like? What about the British? Ps: (учні шукають інформації культурознавчого спрямування та порівнюють її із феноменами рідної культури) T: Well done!</p>

У поданому фрагменті демонструються рецептивні і продуктивні комунікативні та рецептивно-репродуктивні умовно-комунікативні вправи. Метою поданого тексту є набуття знань ЛСК (знань про традиційну їжу у Великобританії) в процесі формування мовленнєвої компетентності в читанні. Текст на подану тематику відповідає програмним вимогам для 6 класу та Державному стандарту базової

середньої освіти 2020 року з огляду на тематику та мовний матеріал. Тематика поданого тексту має пізнавальну цінність та підходить під критерії відбору текстів для формування ЛСК та КЧ. У фрагменті уроку міститься ілюстративний матеріал із зображеннями традиційних британських страв. Цей урок передбачає набуття учнями знань етнокультурного фону. Тематика поданого тексту відповідає віковим особливостям учнів.

Отже, протягом педагогічної практики з англійської мови в школі № 85 міста Києва мною було здійснено дослідження на предмет формування лінгвосоціокультурного компоненту під час навчання англomовного читання. Розроблені мною фрагменти з формування ЛСК під час навчання читання мали успіх у реалізації та позитивний вплив на формування досліджуваних компетентностей. Крім того, вони відповідають програмним вимогам для 6 класу та Державному стандарту базової середньої освіти 2020 року з огляду на тематику та мовний матеріал. Тексти для навчання читання і формування ЛСК задля розроблення і проведення фрагментів уроків добиралися за вимогами, окресленими у розділі 1.2.

ВИСНОВКИ

Отже, в курсовій роботі було визначено сутність поняття «лінгвосоціокультурна компетентність», а також окреслено субкомпетентності ЛСК – соціокультурну, соціолінгвістичну та соціальну компетентності. За Н. І. Гез та Н.Д. Гальською була запропонована класифікація автентичних текстів до читання на уроках з формування ЛСК та КЧ. Згідно з Державним освітнім стандартом базової середньої освіти та програмами навчання з іноземних мов було визначено цілі навчання і вимоги щодо сформованості КЧ та ЛСК учнів 6 класу. За С. К. Фоломкіною були визначені етапи роботи з текстом, а саме: дотекстовий, текстовий, післятекстовий. За Борецькою Г. Е були окреслені вимоги та критерії відбору текстів, що використовуються для формування ЛСК. Окрім того, в курсовій роботі були окреслені етапи розвитку ЛСК під час читання англомовних текстів та формування її субкомпетентностей, а саме: соціокультурної, соціолінгвістичної та соціальної.

На основі проведеного нами аналізу формування ЛСК під час навчання англомовного читання в школі №85 міста Києва було проаналізовано НМК за яким навчалися учні 6 класу. Також були проаналізовані тексти, які були спрямовані на формування ЛСК та КЧ, визначена їх країнознавча тематика, соціокультурна інформація, розглянуті вправи, окреслено їх доцільність та вплив на формування ЛСК. Окрім того, було проаналізовано роботу вчителів та студентів-практикантів, етапи та прийоми, які використовувалися під час читання англомовних текстів, процес формування ЛСК. Під час проходження виробничої практики мною були розроблені фрагменти до уроків спрямованих на формування ЛСК та КЧ. Крім того, були розроблені вправи та сформовані прийоми для кожного з етапів. На основі отриманого досвіду, можна сказати, що розроблені матеріали та фрагменти до уроків мали позитивний вплив на формування ЛСК та КЧ.

РЕЗЮМЕ

У сучасному полікультурному світі мова і культура тісно переплітаються. Одним із ефективних способів формування ЛСК є читання англомовних текстів, які є джерелом соціокультурної інформації.

Курсова робота складається зі вступу, переліку умовних скорочень, двох розділів, висновків і списку використаної літератури.

У першому розділі курсової роботи обґрунтовано сутність поняття лінгвосоціокультурної компетентності; визначено цілі й зміст формування ЛСК і компетентності в англомовному читанні учнів 6 класу.

У другому розділі проаналізовано методичний аспект формування ЛСК в процесі навчання читання англійською мовою учнів 6 класу школи № 85 м. Києва; розроблено фрагменти уроків і вправи з формування ЛСК в процесі читання англомовних текстів учнів 6 класу.

Ключові слова: лінгвосоціокультурна компетентність, автентичні тексти, компетентність у читанні.

ABSTRACT

In today's multicultural world, language and culture are closely intertwined. One of the most effective ways to form linguosociocultural competence is to read English-language texts, which are a source of socio-cultural information.

The course work consists of an introduction, a list of conventional abbreviations, two sections, conclusions and a list of used literature.

In the first section of the course work, the essence of the concept of linguosociocultural competence is substantiated; the goals and content of the formation of linguosociocultural competence and competence in English-language reading of 6th grade students are determined.

In the second section, the methodological aspect of the formation of linguosociocultural competence in the process of teaching reading in English to pupils of the 6th grade of School № 85 in Kiev is analyzed; fragments of lessons and exercises on the formation of linguosociocultural competence in the process of reading English-language texts of 6th grade pupils have been developed.

Key words: linguosociocultural competence, authentic texts, reading competence,

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бирюк О. В. Методичні передумови формування соціокультурної компетенції майбутніх учителів при навчанні читання іншомовних текстів читання / Вісник ЧДПУ імені Т. Г. Шевченка. Серія “Педагогічні науки”. Чернігів : ЧДПУ, 2007. Вип. 48. С. 26–30.
2. Борецька, Е. Г. Методика формування іншомовної компетентності у читанні. Іноземні мови. 2012. № 3. С. 18–27.
3. Верещагин Е.М., Костомаров В.Г. Язык и культура. Москва, 1999. 341 с.
4. Гальскова Н.Д., Гез Н. И. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика : учеб. пособие для студ. лингв. ун-тов и фак. ин. яз. высш. учеб. Звездений. 6-е изд. стер. Москва: Издательский центр «Академия», 2009. 336 с.
5. Гальскова Н.Д. Современная методика обучения иностранным языкам. – М. : Аркти, 2000. –165 с.
6. Державний стандарт базової середньої освіти. Постанова Кабінету Міністрів України №898. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i300920-898>
7. Елизарова Г. В. О природе социокультурной компетенции. Слово, предложение и текст как интерпретирующие системы / Г.В. Елизарова. Санкт-Петербург: Тригон, 1999. С. 274 - 281.
8. Калініна Л. В. Навчання англійської мови та культури у соціокультурному аспекті. Іноземні мови. 2008. № 2. 48 с.
9. Коломійчук І.М. Автентичні матеріали як ефективний засіб забезпечення соціокультурного спрямування процесу навчання іноземної мови. Вісник Університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія. Педагогічні

науки», 2017. № 1(13). С. 102–105.

10. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / О. Б. Бігич [та ін.] / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.

11. Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов 5 – 9 класи. Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas>

12. Осадча, Н. В. Структура курсу за вибором «Країнознавство» та формування лінгвосоціокультурної компетентності в англомовному читанні в учнів профільної школи. Іноземні мови. 2016. № 3 (87). С. 11-18.

13. Сафонова В.В. Изучение языков международного общения в контексте диалога культур и цивилизаций / В. В. Сафонова. – Воронеж: Истоки, 1996. 237 с.

14. Сысоев П. В. Культурное самоопределение личности в контексте диалога культур : Монография / П.В. Сысоев. Тамбов: Изд-во ТГУ, 2001. 145 с.

15. Тер-Минасова С. Г. Война и мир языков и культур. Москва: Слово/Slovo, 2008. 344 с.

16. Устименко О. М. Дидактичні характеристики проектної технології навчання іноземних мов і культур. Сучасна наука в мережі Internet. Матеріали XII міжнародної наукової інтернет-конференції, 16–18 лютого 2016 року. К., 2016. С. 38–50. [Електронний ресурс] URL: <https://int-konf.org/ru/2016/suchasna-nauka-v-merezhi-internet-16-18-02-2016/1212-kandidat-pedagogichnikh-nauk-dotsent-ustimenko-o-m-didaktichni-kharakteristiki-proektnoji-tekhnologiji-navchannya-inozemnikh-mov-i-kultur>.

17. Черниш В. В. Методика формування у майбутніх учителів професійно орієнтованої англомовної компетенції в говорінні : монографія / Валентина Василівна

Черниш. К. : Ленвіт, 2013. 396 с.

18. Byram M. Cultural studies in foreign language education. Clevedon, Avon: Multilingual Matters, 2003. 176 p.

19. Cambridge Dictionary: Dictionary. Translate. Grammar. Thesaurus [Електронний ресурс] / Cambridge University Press & Assessment, 2023. URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/>

20. Council of Europe Ministers of Foreign Affairs. White Paper on Intercultural Dialogue «Living Together As Equals in Dignity». 118th Ministerial Session. – Strasbourg, 2008. URL: https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=09000016805d37c2

21. Jayne Wildman, Ratherine Stannett. Next move 3 Student's Book – [3rd ed.]: Pearson Longman, 2013 p. 126 p.

22. Katherine Bilsborough, Steve Bilsborough, Helen Casey. Bright Ideas 6 Class Book. Oxford University Press, 2019. 101 p.

23. Tom Hutchinson. Project Fourth Edition 2 Student's Book. Oxford University Press, 2016. 88 p.

24. Tran, T. Q., Duong, T. M. The effectiveness of the intercultural language communicative teaching model for EFL learners. *Asian-Pacific Journal of Second and Foreign Language Education*, 2018. URL: <https://doi.org/10.1186/s40862-018-0048-0>